

padleguiden.no v/Lars Verket
Tors gate 27A
4631 KRISTIANSAND

Fylkesmannen i Telemark
Att: Synnøve Mæland
Gjerpensgate 14
3716 SKIEN

Kristiansand 11. februar 2010

FRILUFTSLIV LANGS KYSTEN AV TELEMARK OG I TELEMARKSKANALEN

I 2009 hadde jeg gleden av å tilbringe svært mye tid i kajakk og telt langs kysten av Telemark og i Telemarkskanalen. Dette resulterte i "Padleguide for Telemark", og fylkesmannen bidro både faglig og økonomisk til at dette lot seg gjøre. Det er jeg svært takknemlig for.

Før jeg gikk i gang med arbeidet fikk jeg tilsendt "Forvaltningsplan - Skjærgårdsparken Telemark". Min versjon er datert desember 2006.

Telemarkskysten er en skikkelig perle, og dette året har jeg sett den gjennom en padlers øyne. Gjennom arbeidet med boka dukket det opp en del saker jeg gjerne vil gi tilbakemelding på. Jeg har nummerert sakene, men de kommer i helt tilfeldig rekkefølge.

1. Atferdsregler i Skjærgårdsparken i Telemark/Kragerø kommune

Dette var kanskje den enkeltsaken som tok mest tid. Heldigvis var det slik at DNT jobbet parallelt med undertegnede i denne saken. Kort fortalt er det slik at atferdsreglene i Skjærgårdsparken for Telemark nedlegger et generelt telteforbud i hele området, bortsett fra på "anviste plasser" (se kart "Friluftsliv på Telemarkskysten pkt. 7).

En slik formulering er uheldig av flere grunner:

- I Friluftsløven gjelder regelen om at telting i utmark er tillatt inntil to døgn når en gjør dette minst 150m unna bebodd hus eller hytte. Lokale forskrifter kan overstyre dette, og i Agderfylkene var det noen spesifikke enkeltsteder med telteforbud (der hjemmelen var stor ferdsel). I Telemark er dette plutselig omvendt, at det er generelt utenom på anvist plass. Kragerø kommune har fått 10 anviste steder i kartet "Friluftsliv på Telemarkskysten", mens det i "Padleguiden for Telemark" er merket av nærmere 100 bare i Kragerø. Unntak fra Friluftsløven skal skiltes i terrenget, og dette blir en helt umulig oppgave. Derfor er det viktig at

denne formuleringen fjernes før kartet trykkes opp på nytt (jfr. s 25 i Forvaltningsplanen: "Ajourføring og opptrykk av kartet "Friluftsliv på Telemarkskysten").

Selve forskriften har vært vanskelig tilgjengelig da den ikke er lagt inn i Norsk Lovtidende på nett. Det betyr vel også at den ikke er juridisk gjeldende. Dette forholdet bør det ryddes opp i før neste versjon av kartet foreligger. Primært bør Friluftsloven gjelde, subsidiært kan MD sine generelle adferdsregler for SKP brukes.

- Forskriften undergraver allmennhetens rett til opphold, og dette bryter mot pkt. 3 i de nasjonale resultatmål som er omtalt i forvaltningsplanens pkt 2.1 nr 3: *"Område av verdi for friluftslivet skal sikrast slik at det fremjar miljøvennleg ferdsel, **opphald** (min utheving) og hausting og at naturgrunnlaget blir teke var på."*
- Forskriften bryter også mot Rundskriv T-3/07 fra Miljøverndepartementet (datert 28/6-2007) der det på s. 34 (under pkt 7.5 om atferdsregler) står: *"Restriksjoner kan bare legges på klart begrensede og konkret avgrensede områder. Bestemmelsen kan vanskelig brukes til å legge begrensninger på bruk av større områder..."* I følge pkt 1.1. i forvaltningsplanen består skjærgårdsparken av *"mer enn 12500 dekar fordelt på om lag 140 forvaltningsområder/eiendommer."* Jeg kan ikke se annet enn at dette må betraktes som et større område.

DNT sendte et brev til Direktoratet for naturforvaltning om dette forholdet i januar, men pr.d.d. har det såvidt meg bekjent ikke kommet noe svar. Jeg ber likevel om at Fylkesmannen i Telemark kan se på dette på eget initiativ.

2. Skilting med teltforbud Stangnes

Dette statlig sikrede friluftsområdet driftes av Kragerø Turistforening, og her var det sommeren 2009 merket med "Teltning forbudt". Dette skiltet var kommet opp uten at Kragerø kommune og skjærgårdstjenesten var orientert. Fylkesmannen bekreftet forbudet før "Padleguide for Telemark" gikk i trykken, og det har jeg forholdt meg til.

Likevel er det svært uheldig å ha et helårs teltforbud på et slikt område. Jeg har stor forståelse for at teltning ikke er ønskelig i høysesong, men det er helt urimelig å måtte bruke nødretten i straffeloven for å telte her i for eksempel november.

Sildevika som Telemark Turistforening driver i Langesundsfjorden er et sammenlignbart tilfelle. Der har de skiltet hvor teltning kan finne sted. Ved Stangnes vil det i høysesongen være naturlig å henvise teltning til området bak huset. En tidsbegrensning fra kl 22-08 kunne evt. gjøres gjeldende fra 1. juni til 15. aug. (Se også pkt. 3 om Kystled nedenfor.)

Det spesielle med Stangnes er også at teltplasser på denne strekningen er svært vanskelig å oppdrive. Området mellom Risør og Portør er beryktet, og alle andre anviste teltplasser i "Padleguide for Telemark" i dette området er utsatt for vind. Jeg håper derfor at Fylkesmannen kan vurdere dette teltporbudet på nytt.

3. Om Kystleden langs Telemarkskysten

Kystleden langs Telemarkskysten fungerer i svært varierende grad etter hensikten. For det første eksisterer det ingen samlet oversikt over stedene som inngår i Kystleden i Telemark, men Langesundsfjorden Kystled har god informasjon hos Foreningen Kysten: <http://www.kysten.no/publications.asp?uid=1938>.

Håøya er en skikkelig perle, men ordningen med Kystled fungerte i alle fall ikke i 2009. Det virket som om ingen hadde ansvaret for utleie, og nøkkelen ble til slutt oppsporet hos Fylkesmannen. Her burde vel en av organisasjonene komme på banen?

Kystleddestinasjonen på Jomfruland egner seg dårlig for padlere. Det samme er antagelig tilfellet med Gumøyknuten som åpner i 2010. Et sted ved Portør er også omtalt, men jeg forsto at dette var veldig tidlig i prosessen.

Forslag til steder: Jomfruland fyr og Strømtangen fyr (drives i dag av Kragerøy Dykkerklubb). Rødt uthus på Stangnes. Dette står i dag åpent med stoler, og kan enkelt tilrettelegges med noen soveplasser på hems. Helt uten nybygging!

4. Manglende samsvar mellom forvaltningsplan og terreng

En forvaltningsplan bør rulleres ofte. Hvis den utgaven jeg fikk er siste versjon, så vil jeg påpeke følgende:

- Område nr 100 i Kragerø - Eidsholmen - har ikke noe toalett. I alle fall ikke som jeg fant.
- Område nr 98 i Kragerø - Stumsnes og Sundholmen egner seg overhodet ikke for telt, og er totalt gjengrodd. Her har det visstnok heller aldri blitt drevet skjøtsel med tanke på telting, så det er uklart hvorfor "anvist plass" har havnet på dette kartet.
- Det samme kan sies om området nr 108 - Kjelsøy. Her er det også plassert et telt inne i bukta, men området er fullstendig gjengrodd.
- Gjengroing er også et stort problem på Bukkholmen (område 105 i Kragerø). Her var det sommeren 2009 helt umulig å komme frem til toalettet pga høye tornekratt. Telting var fortsatt mulig, men på høyt gress. Det var ikke utført skjøtsel på denne øya i 2009.

- Område 135 er også noe av det samme - Fengesholmen. Her har jeg vært i land to ganger, men har fremdeles ikke funnet anvist plass for telting.
- I område 92 - Rekevika - finner vi omvendt problemstilling. Her er det godt tilrettelagt med grønne sletter og WC. Men, her er det ikke anvist teltplass, selv om det under merknader står: "Området er godt egnet for uteaktiviteter for skole, speidere osv. som leirplass."
- I område 34 i Bamble - Langøya - er det heller ikke skiltet med telt. Her er det store områder som egner seg godt. Under merknader står det at "Vernereglene - ... - får konsekvenser for bruk til friluftsmål ... skal avklares i egen skjøtselsplan..." Hvis denne er ferdig, så bør resultatet av den inn i Forvaltningsplanen.

Dette er noen punkter som jeg stusset over i arbeidet med "Padleguide for Telemark". I utgangspunktet bør hele forvaltningsplanen rulleres oftere enn i dag (hvis siste gang var 2006).

5. Forslag til steder der enkel tilrettelegging bør gjøres.

For båter tilrettelegges det med brygger enkelte steder. Padlere trenger svært liten grad av tilrettelegging. En liten gressflekk og mulighet for landing er alt som skal til. Noen steder kan landing være problematisk pga skarpe stener/bratt svaberg, og da kan en stokk komme godt med. Skjærgårdstjenesten i Kristiansand har satt ut slike på Dvergsøya og Tjamsøya.

Slik tilrettelegging i Telemark kunne vært aktuelt på for eksempel følgende steder: Bukkøya syd (nr. 105), Eidsholmen (nr. 106), Store Fluier, vest (nr. 75), Fengesholmen (nr. 135) og Langeskjær (nr. 61).

6. Telemarkskanalen

I Telemarkskanalen er det mye god tilrettelegging - særlig rundt sluseanleggene. Området rundt Skien sluse blir ombygget i 2009/2010, og jeg tror padlere blir tilgodesett her. I Løveid sluser kan det være litt kinkig å komme i land/ut i kajakken på nedsiden av slusen. Her er det bare mindre tilrettelegging som trengs.

Norsjø byr på Valøya, men denne er svært gjengrodd. Dette kunne vært en flott plass for padlere med litt skjøtsel.

Konklusjon og status

Alt i alt er Telemark et fantastisk padleeldorado. Selv om det er litt forvirrende med forskrifter og ordbruk hvis en går inn i materien, er dette ikke noe som merkes ute i felt. Det er nemlig svært få steder at "anvist plass" er skiltet i terrenget.

Potensialet for å få flere padlere ut i kanalen og på havet burde være stort. Dette er også helt i tråd med Friluftsmeldingen, der friluftsliv som er enkelt, bedrives hele året og uten motor skal prioriteres.

Boka "Padleguide for Telemark" har snart solgt i 1000 eksemplarer siden nov 2009, og mitt håp er at dette skal synes i statistikken for kanalen til sommeren!

Hvis den erfaringen og kunnskapen jeg har tilegnet meg gjennom arbeidet med boka er interessant for dere, så er jeg åpen for oppdrag. Forvaltningsplanen for skjærgårdsparken er i alle fall klar for revisjon. Jeg vet ikke hvordan Skjærgårdsparken er organisert, men kanskje bør frivillige org. være representert på en eller annen måte. Dette ville antagelig vært en fordel både i forhold til atferdsregler og Kystled.

Vennlig padlehilsen

Lars Verket

Kopi:

- Fylkeskommunen i Telemark
- Direktoratet for naturforvaltning v/Arild Sørensen
- Miljøverndepartementet v/Ivar Hjermundrud
- FRIFO v/Hans Erik Lerkelund
- DNT v/Oddvin Lund
- Telemark Turistforening
- Norges Padleforbund